

De Brabantse Wal (streekpad 17)

Jac en ik gaan de Brabantse Wal lopen.

Het routeboekje heb ik begin dit jaar gekregen op de Fiets- en Wandelbeurs in de Jaarbeurshallen in Utrecht. Het pad heet Streekpad 17.

De wandeling is ca. 112 kilometer en wij willen deze afleggen in 5 dagen.

Jac is een expert wat betreft de Brabantse Wal. Vorig jaar heeft hij een lezing gegeven bij de Jacobsvereniging over de Brabantse Wal.

De Brabantse Wal, ook wel Zoom genoemd, is een verhoging in het landschap in het zuidwesten van Noord-Brabant.

De wal ligt in de gemeenten Woensdrecht, Bergen op Zoom en Steenbergen.

De oostelijke begrenzing ligt ook deels in Roosendaal

De oppervlakte van het gebied bedraagt ca. 4900 ha.

De naam is te danken aan de abrupte overgang van de hogere zandgronden naar de kleipolders, die zich als een wal of zoom manifesteert.

Het meest opvallend in het landschap van de Brabantse Wal is de steilrand, een abrupte overgang van hoger gelegen zandgronden naar lager gelegen zeekleigronden. Deze slingert van Ossendrecht langs Hoogerheide naar Woensdrecht, Heimolen, Bergen op Zoom en Halsteren.

De steilrand of Zoom is waarschijnlijk ontstaan door erosie door de rivier de Schelde en de zee. Hij bereikt hoogten van ca. 20 meter boven N.A.P.

Bergen op Zoom, Halsteren, Woensdrecht, en Ossendrecht ontstonden waarschijnlijk mede door de ligging op de steilrand. Het was een veilige haven bij overstromingen.

De middeleeuwse binnenstad van Bergen op Zoom ligt op de heuvels van de Brabantse Wal, wat goed te zien is aan de hoogteverschillen in de straten.

De hogere zandgronden zijn vooral bebouwd en met bos en hei bedekt.

De lager gelegen kleigronden zijn vruchtbaar en worden vooral gebruikt voor de landbouw.

De route.

De route start in Bergen op Zoom en loopt naar Steenbergen, Wouwse Plantage, Putte, Hoogerheide en eindigt weer in Bergen op Zoom.

De Brabantse Wal is een streekpad en loopt deels over het terrein van particuliere eigenaren en beheerders.

De bodemgesteldheid is zodanig goed, dat deze route het hele jaar gewandeld kan worden.

Het pad is gemarkeerd met geel-rode blokjes.

De route

Dag 1: 21 november 2014. Bergen op Zoom – Steenberghe

Jac komt om ca. 7.15 uur langs. We drinken koffie en nemen de trein van ca. 8.00 uur.

In Roosendaal stappen we over en om ruim 8.30 uur zijn we in Bergen op Zoom.

Als we buiten het station komen, schijnt de zon, maar het is toch wel fris.

We lopen naar het Markiezenhof en passeren de Markt. Dit is een van de mooiste marktplaatsen, die ik ken, in Nederland.

De gevels van de gebouwen getuigen van een rijk verleden.

Het gemeentehuis is een geweldig mooi gebouw en niet minder De Maagd. Dit was vroeger een kerk en is nu sinds ca. 25 jaar een theater. Het is jammer, dat dit gebouw gedeeltelijk verscholen ligt tussen andere gebouwen.

Op het plein staat een beeld van Anton van Duinkerken. Als Jac hem een hand geeft, maak ik er een foto van.

Bij de Markiezenhof beginnen we onze wandeltocht.

Het Markiezenhof was het stadspaleis van de markiezen van Bergen op Zoom. Tegenwoordig worden de gebouwen gebruikt als tentoonstellingsruimte, voor evenementen en huwelijken. Het Markiezenhof werd in de 15^e eeuw gebouwd onder leiding van Antoon en Rombout Keldermans, leden van een beroemde Mechelse architectenfamilie. Deze familie heeft generaties lang de architectuur in Vlaanderen en Zuid Nederland bepaald, zoals ook de kerk van Antwerpen en Hoogstraten. Eind 17^e eeuw kwam het Markiezenhof in bezit van buitenlandse vorstenhuizen. In 1795 legde het Franse leger beslag op

de gebouwen en werd het paleis gebruikt als militair hospitaal. Later werd het een kazerne.

Nadat de Fransen Nederland hadden verlaten raakte het paleis in verval.

In de jaren 60 van de vorige eeuw werd de restauratie ter hand genomen.

Als we het centrum van Bergen op Zoom hebben verlaten, komen we in een park en lopen langs de Binnenschelde.

In het park staat een monument van drie krabben, het symbool voor Bergen op Zoom.

We lopen over een dam naar de Molenplaat. Dit is een voormalige zandplaat, die is opgehoogd met slib uit de Schelde-Rijnkanaal.

Daarna lopen we weer langs het Bergsche Diep.

Via een dijk komen we bij de Peterssluis. Deze sluis en Theodorushaven zijn aangelegd in de jaren 60 in de Theodoruspolder en het slikkengebied van de Schelde.

Tot heden is het pad goed gemarkeerd. Om 10.30 uur hebben ca. 8 kilometer

afgelegd. We lopen meest in de nabijheid van het water over een graspad. Nu bij het Markiezaatsmeer.

Dan komen we in een industriegebied. De grootste fabriek is Sabic, vroeger was het General Electric. Hier worden hoogwaardige plastics gemaakt. Halsteren komt in zicht.

We verlaten het industriegebied en komen op de Spinolaberg. Tijdens de belegering van Bergen op Zoom kreeg Spinola steun van de bevolking van Halsteren. Spinola werd uiteindelijk verjaagd door het leger van Maurits.

Hier is te zien, dat we over de Brabantse Wal lopen. Naast ons wordt het lager en aan de andere zijde wordt het hoger.

In Halsteren drinken we chocomel en nemen een zelfgebakken worstenbroodje. Ik moet een blarenbehandeling doen bij Jac. Ik plak een tape over de gevoelige plek. Als we verder gaan schijnt de zon volop.

In de schaduw is het wel fris.

We gaan op weg naar Steenberg en lopen door Klutsdorp en Lepelstraat. Dit zijn plaatsen, waar ik alleen de plaatsnamen van kende.

Onderweg lopen we door de Hemelstraat, daarna de Vagevuurstraat. Mooie namen.

Om ca. 14.00 uur zijn we in het dorp Klutsdorp. Deze naam lees ik hier voor het eerst.

Om 14.30 uur lopen we over een fietspad naast een drukke verkeersweg naar Steenberg. We lopen eerst door een park en komen in het centrum van Steenberg.

Hier nemen we de bus richting Roosendaal. In Oud Gastel wachten we op de bus naar Etten-leur, waar we om ca. 16.00 uur arriveren.

De eerste etappe van de Brabantse Wal zit erop.

=====

Dag 2: 29 november 2014. Steenberg – Wouwse Plantage (viaduct A58): 25 km

Vandaag rijden we met 2 auto's.

We rijden naar het viaduct over de A58 en rijden met de auto van Jac naar Steenberg.

Om ca. 8.15 uur zijn we in Steenberg.

Als we net gestart zijn, passeren we een bakker, waar we

koffie kunnen drinken. We gaan naar binnen en nemen iets lekkers bij de koffie. We passeren een protestantse en de katholieke kerk.

Dan zijn we vrij snel Steenberg uit en lopen langs de voormalige vestinggracht

Het is frisjes. Ik trek mijn handschoenen aan.

We gaan op weg naar Welberg, de geboorteplaats van Pierre

van Hooydonk, oud voetballer van NAC en Feyenoord.

Welberg is maar een hoofdstraat met het markante kerkje. De H. Corneliuskerk.

We verlaten dit dorp vrij snel. We lopen over de Welbergse en Groene Dijk. Deze dijk steekt beduidend boven de omgeving uit. De polders, Oud-Cromwiel en Nieuw-Cromwiel, naast de dijken, maakten vroeger deel uit van het krekengebied.

We lopen een behoorlijke tijd over deze dijken.

We verlaten de dijken en lopen langs de Wouwse Beek. Daarna komen we op de Boschwijkdreef.

Via de Moerstraatseweg gaan we richting

Moerstraten. Onder de plaatsnaam staat op het bord, dat dit gebied valt onder de gemeente Roosendaal.

We kunnen hier koffie drinken. We nemen er een Zwarte Pietenbol bij.

Aan de Heerlsebaan passeren we het café de Maai, een typisch plattelandscafé. Het café werd in 2008 gesloten, toen de 94 jarige eigenaresse overleed.

We lopen door het plaatsje Moerstraten.

Om 11.45 uur zien we in de nevel de kerk van de plaats Wouw. Het is nu nog ca. 5 kilometer naar het viaduct over de A58.

Onderweg naar Wouw passeren we een boerderij, die verbouwd is tot een bistro. We zijn benieuwd hoe het er van binnen uit ziet. Het ziet er nostalgisch uit. Aan de bar zitten een paar gasten aan de koffie. Wij drinken ook een koffie.

We lopen verder over een niet te best zandpad naar Wouw. Om 12.30 uur arriveren we in Wouw. Er staat een mooie kerk. In deze buurt van de kerk staat een 1 sterren restaurant met, volgens Jac, een hele goede keuken. Volgens mij ook, want anders had dit restaurant geen ster.

We verlaten Wouw en gaan via een omweg lopen naar Heerle. Dit pad was vroeger een kerkepad.

Langs dit pad staan meerdere bordjes met spreuken er op aangebracht.

Een tekst luid als volgt: "Geloof jij in liefde op het eerste gezicht of zal ik nog een keer langs lopen". In Heerle staat een beeld van een boerin: "de boerin en het kalf". Eerbetoon aan de bevolking.

Onderweg naar de A58 passeren we een heel klein huis, schuurtje. Het heeft huisnummer 12B. Op een bord staat ook: Wubben b.v. Om ca. 13.30 uur zijn we bij het viaduct over de A58.

We stappen in mijn auto en rijden naar Steenberg. Ieder rijdt op eigen gelegenheid van Steenberg naar huis.

=====

Dag 3: 10 januari 2014. Wouwse Plantage – Putte: 29 km.

Om 7.00 uur vertrekken we met 2 auto's naar Putte om vervolgens met 1 auto terug naar Wouwse Plantage te rijden.

Om 8.15 uur kunnen we gaan wandelen.

Het is droog weer, maar het waait flink. Het lijkt wel op een storm

We lopen over het viaduct over de A58 en lopen een stuk parallel aan deze rijksweg.

Via verharde wegen arriveren we na een uur in Wouwse plantage.

We vragen ons af of we in Wouwse Plantage ook koffie kunnen drinken. Dit dorp zal niet veel voorzieningen hebben van deze aard.

Bij de ingang van het dorp staat een huis, dat nog geheel in kerstsfeer is.

We passeren een oud benzinestation. Het ziet er aftands uit, maar we gaan het maar proberen.

Als we binnen komen, worden we hartelijk ontvangen door het "pompmeisje".

Er is koffie en we kunnen het opdrinken in het kantoortje. De eigenaar zit ook binnen. Het zijn vriendelijke mensen. De rook in het hok is te snijden.

De baas was gisteren jarig. Hij vraagt of wij gebak willen. Dat willen wij wel. Hij is zeer geïnteresseerd in ons wandelen.

Als we verder gaan, wil hij niet, dat we iets betalen. Dat zijn ook weer de voordelen van zo'n klein dorp. Het dorp heeft een brede straat met aan beide zijden mooie oude bomen.

Als we het dorp hebben verlaten, lopen we regelmatig door bos. De paden zijn zeer drassig door de vele regen van de voorbije dagen. Het is een mooi gebied.

We passeren enkele grenspalen, omdat we de grens met België overschrijden en even later weer op Nederlandse bodem komen.

Net voor Huijbergen, om ca. 11.00 uur, gaan we op een boom zitten om wat te eten. Het is niet koud hier. De wind is in de bossen wat minder.

Als we verder gaan, ontmoeten we regelmatig wandelaars, die in Huijbergen een wandeltocht lopen.

We lopen om Huijbergen heen en door de Staatsche Duinen en daarna over de Kalmthoutse Heide.

Het pad is kaarsrecht en loopt op de Belgisch-Nederlandse grens. Het pad aan de Nederlandse kant is modderig met grote plassen. We gaan maar snel aan de Belgische kant lopen, omdat het daar droog is.

Het is hier in het bos lekker weer. Het is ca. 12 graden. Als we weer het bos uit zijn, zal het weer winderig en koud zijn. Om ca. 14.00 uur komen we bij het café Hazeduinen. Dit is ook wel eens een pleisterplaats, als we in Putte wandelen. We gaan, hier een chocomel drinken.

Als we verder gaan, begint het flink te regenen. Het is nog ca. 3 á 4 kilometer naar Putte, waar we om ca. 15.00 uur arriveren.

We zijn blij, dat we in de auto kunnen stappen. Ik ben doornat.

Vanaf Putte rijden we weer naar het viaduct over de A58, waar de auto van Jac staat. Om ca. 16.00 uur zijn we weer in Etten-Leur.

=====

Dag 4: 8 maart 2015. Putte – Hoogerheide: 22 km

We rijden vanmorgen eerst naar Hoogerheide om daar de auto van mij achter te laten en verder te rijden naar Putte.

We kunnen de wandeling aanvangen om ca. 7.45 uur. Het is op dezelfde plaats, waar we op 10 januari geëindigd zijn.

Als we de Grensstraat uitlopen, passeren we al vrij snel weer een grenspaal. Het is nummer 257.

We lopen langs de kerk met een vrijstaande toren. Het is de Dionysuskerk, die in 1940 zwaar beschadigd werd. In 1953 was de nieuwe kerk weer gereed, die bewust los van de oude toren werd gebouwd.

Om ca. 8.30 uur lopen we door een bos net buiten Putte.

In het bos is het heerlijk lopen. Het is fris, maar de zon schijnt volop.

De voorspelling is dat het wel 17 graden kan worden. Het zou de warmste dag worden in maart aller tijden. Dus we treffen het.

We lopen een tijd door bossen en komen in Ossendrecht.

Op het Adolphineplein stond het geboortehuis van Kaatje Dierckx, ofwel Zuster Marie Adolphine, die in 1900 in China de marteldood stierf. In 2000 werd zij door de paus heilig verklaard.

De kapel staat op de plaats, waar haar geboortehuis stond.

Bij een benzinestation kunnen we koffie drinken.

Buiten Ossendrecht lopen we door polders over de Schenkeldijk. Deze polder heet de Noordpolder van Ossendrecht. Hier passeren we een oude grenssteen.

In de verte zien we veel windmolens en het

industriegebied van Bergen op Zoom.

We komen een man tegen met Nordic Walkstokken. Ik vraag hem of dat gemakkelijk loopt. Hij zegt, dat het beter is dan zonder stokken, omdat ook het bovenlichaam mee traint. Ik vind het een beetje overdreven. Het zal wel.

We lopen richting Hoogerheide. In de verte zien we de kerk al staan.

Het pad naar Hoogerheide maakt een flink ommetje.

We lopen door de Kalmthoutse Heide.

Het is een mooie omgeving met een breed pad.

Om ca. 12.00 uur zijn we in Hoogerheide en komen uit bij de auto van Jac.

Jac stapt in zijn auto en ik rijd alvast naar huis.

Later op de avond heb ik contact met Jac. Hij had zijn verlichting van de

auto niet uitgezet. Het gevolg is, dat zijn accu leeg was.

Hij moet ca. 45 minuten wachten op de wegenwacht, voordat hij geholpen wordt.

Ik ben om ca. 13.00 uur thuis en mooi op tijd om nog naar een verjaardagsfeest te gaan.

=====

Dag 5: Zondag 15 maart 2015. Hoogerheide – Bergen op Zoom.

Vandaag reizen we met het openbaar vervoer naar Hoogerheide. Eerst met de trein naar Bergen op Zoom en daarna met de bus naar Hoogerheide, waar we om ca. 8.50 uur arriveren.

We lopen, door een smalle gang, het dorp uit en komen in en polder. We hebben hier een mooi overzicht van de Brabantse Wal. Het hoge gedeelte met de eikenbomen en het lage gedeelte met de beukenbomen. Het is vanmorgen erg fris met een koude wind.

In Woensdrecht komen we bij een monument ter nagedachtenis aan de gesneuvelden in Indië. Ook staat er een Canadese tank als oorlogsmonument ter nagedachtenis aan de 2^e wereldoorlog.

In het dorp worden allerlei voorbereidingen getroffen voor een wielervedstrijd, die hier vanmiddag verreden wordt.

Aan het einde van het dorp gaan we koffie drinken bij Non Plus Ultra. Ik neem een uitgebreid broodje, want heb al erge honger.

We hebben nu 6 kilometer afgelegd.

Even lopen we langs de rijksweg. Verderop komen we bij het landgoed Mattenburg. Het is gebouwd in 2^e helft van de 19^e eeuw door een Antwerpse industrieel.

Tijdens de 2^e wereldoorlog is de villa geconfisqueerd door de Duitsers. Nu is het in bezit van het Brabants Landschap.

Om ca. 11.30 uur hebben we ca. 10 kilometer afgelegd en in de verte zien we Bergen op Zoom liggen. Het duurt nog een paar kilometer voor we aan de rand van Bergen op Zoom staan.

Binnenschelde.

Hier staan een aantal rvs buizen in het water, die herinneren aan de Catharinavloed van 1574.

We komen een hardloopster tegen. Ze is zielsgelukkig, want ze heeft een nieuw record gevestigd. Ze heeft een afstand afgelegd van 10,01 km in 56 minuten.

We lopen weer door hetzelfde park, waar we eerste wandeldag door liepen. Dit park

heet: Kijk In De Pot.

We komen weer bij het Markiezenhof.

Op het Marktpllein gaan we in en restaurant wat eten. Het is er erg druk. Hier merken we niets van de crisis.

Na het eten lopen we naar het station. We moeten een kwartier wachten op de trein.

Om ca. 14.00 uur zijn we weer in Etten-Leur.

Dit is weer het einde van het Brabantse Wal Pad. Tevreden keren we huiswaarts.

=====